

Stenice slatinskih staništa Vojvodine

Stenice (Heteroptera) halofitnih staništa Vojvodine - Pribavljanje podataka za buduću konzervaciju i popularizacija zanemarene insekatske grupe

www.rufford.org/projects/jelena_šeat

koordinator: Jelena Šeat

E-mail: jelena@habiprot.org.rs

The
Rufford
Foundation

www.rufford.org

www.palic-ludas.rs

www.josifpancic.com

www.habiprot.org.rs

www.slanokopovo.com

Projekat:

**Stenice (Heteroptera) halofitnih
staništa Vojvodine - Pribavljanje
podataka za buduću
konzervaciju i popularizaciju
zanemarene insekatske grupe**

www.rufford.org/projects/jelena_seat

koordinator: Jelena Šeat
E-mail: jelena@habiprot.org.rs

www.rufford.org

www.habiprot.org.rs

www.josifpancic.com

www.palic-ludas.rs

www.slankopovo.com

tekst i fotografije: Jelena Šeat
dizajn: Nađa Beretić
logo dizajn: Boris Stajevski

Stenice slatinskih staništa Vojvodine

O slatinama

Slatinska staništa (slatine) u Vojvodini obuhvataju različite stanišne tipove, a odlikuje ih prisustvo biljaka prilagođenih životu na zaslanjenom zemljištu (halofite). Ova staništa su dom mnogih zaštićenih vrsta biljaka i životinja, među kojima i nekoliko panonskih endema, što ih svrstava među biološki važna područja panonske Srbije. Prisustvo jedinstvene flore i usko geografsko rasprostranjenje su razlozi zbog kojih Direktiva o staništima Evropske Unije navodi slatine kao staništa čija je zaštita prioritet u Evropi (1530 Panonske slane stepe i slane močvare).

Visoke koncentracije soli u zemljištu u kombinaciji sa izrazitim promenama vodnog režima tokom godine, definisali su ekološke uslove koji onemogućavaju intenzivnu poljoprivrednu proizvodnju na slatinama. U pokušaju da se popravi kvalitet slatinskog zemljišta, decenijama su isušivane, intenzivno đubrene i posipane krečom. Sve to je značajno izmenilo fizičko-hemijske osobine i narušilo prirodne procese kretanja vode i soli u zemljištu. Preoravanjem slatina se gubi mikoreljef sa kojim nestaje i karakteristična zonalnost slatinske vegetacije. Slana jezera i vlažna staništa su u opasnosti da izgube deo svog jedinstvenog živog sveta usled spiranja veštačkih đubriva i pesticida sa okolnih oranica. U novije vreme ove „beskorisne“ površine često postaju smetlišta, a nekad i legalne deponije.

O stenicama

Stenice (Heteroptera) su srednje velika grupa insekata sa oko 40.000 opisanih vrsta u svetu i preko 850 u Srbiji. Imaju vrlo raznovrsne životne strategije i oslikavaju ekološku raznolikost staništa koje naseljavaju. Ekstremni uslovi koji vladaju na slatinama ne odgovaraju velikom broju insekata, ali stenice su među najraznovrsnijim i najbrojnijim predstavnicima. Vrste koje naseljavaju slane stepe su uglavnom biljojedi, dok slane močvare i jezera naseljavaju predatori i strvinari. Suvozemne zajednice stenica su znatno bogatije vrstama, a pojedine se mogu sresti samo na slatinama i nigde više. Izuzetna brojnost stenica je vrlo značajan izvor hrane za ostale stanovnike ovih staništa.

Sve promene koje se dešavaju na slatinskim staništima će uticati i na njihov živi svet. Naročito brzo reaguju insekti, te dolazi do promena u sastavu vrsta, brojnosti jedinki ili potpunog nestanka vrsta. Oporavanjem slatina stvaraju se prostrane i jednolične poljoprivredne parcele koje cepkaju i smanjuju površine prirodnih staništa, međusobno izolujući populacije životinja koje ih naseljavaju. Ovo je naročito pogubno za sitne i slabo pokretne životinje, ili loše letače, što je slučaj sa velikim brojem stenica. Preteranom ispašom ili neadekvatnim košenjem slatina gubi se struktuiranost vegetacije, a sa njom i životno važni resursi za stenice kao što su hrana, mesta za polaganje jaja, odmaranje i prezimljavanje. Neodgovorna upotreba insekticida na okolnim obradivim površinama potencijalno ugrožava i zajednice slatinskih stenica.

Kako da sačuvamo stenice i njihova slatinska staništa?

Slatinska staništa su dugo zanemarivana, a čine veliki deo lokalnog biološkog bogatstva u područjima sa intenzivnom poljoprivredom kao što je Vojvodina. Svaka mera koja ima za cilj da očuva i unapredi florističko i vegetaciono bogatstvo je poželjna. Tradicionalno stočarstvo se smatra najpodesnijim načinom upravljanja slatinama jer selektivna ispaša stvara raznovrsna mikrostaništa čime se obezbeđuju uslovi za opstanak velikog broja vrsta stenica. Povezivanje malih površina pod slatinama uspostavljanjem ekoloških koridora (obnovom poluprirodne vegetacije uz puteve, kanale, međe) omogućene su migracije i opstanak lokalnih populacija stenica, a sa njima i opstanak velikog broja životinja koje se stenicama hrane. Postojanje određenog vida zakonske zaštite dodatno bi doprinelo očuvanju slatina i svih njenih stanovnika.